

BILTEN SREDIŠNJE HARMONIZACIJSKE JEDINICE

Broj 14 | Lipanj, 2015.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINACIJA

Uprava za financijsko upravljanje, unutarnju reviziju i nadzor
Sektor za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole

1. AKTIVNOSTI U II. KVARTALU 2015.

- 1.1.** Regulatorna (propisi, upute, smjernice, odluke)
- 1.2.** Aktualnosti
- 1.3.** Izobrazba u području financijskog upravljanja i kontrola
- 1.4.** Izobrazba za unutarnje revizore u javnom sektoru
  - 1.4.1.** Izobrazba za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru
- 1.4.2.** Kontinuirano stručno usavršavanje ovlaštenih unutarnjih revizora u javnom sektoru
- 1.5.** Unutarnja revizija u sustavu EU fondova
- 1.6.** Suradnja na državnoj i lokalnoj razini
- 1.7.** Međunarodna suradnja i aktivnosti
- 1.7.1.** Projekti
- 1.7.2.** Konferencije, seminari, sastanci

SADRŽAJ

2. IZ PRAKSE ZA PRAKSU

3. JESTE LI ZNALI?

4. NAJAVLJUJEMO

5. ZAVRŠNE NAPOMENE

Autori:

Davor Kozina
Evellin Vitezić Petris
Ivanka Kraljević
Karmen Butorac
Larisa Vukoja
Ljerka Crnković
Marela Knežević
Marijana Juroš
Mirna Jurčić
Mladenka Planinić
Nikolina Bibić
Renata Puljak
Željka Tufegdžić

Korektor:

Željka Tufegdžić

Grafičko oblikovanje:

STUDIO HRG d.o.o.
Antuna Bauera 38, 10 000 Zagreb

Ministarstvo financija

Uprava za financijsko upravljanje,
unutarnju reviziju i nadzor
Sektor za harmonizaciju unutarnje
revizije i financijske kontrole

Veslačka 4
10 000 Zagreb

tel: 01/4585 901

faks: 01/4585 903

e-mail: shj@mfin.hr

<http://www.mfin.hr/hr/pifc>

Poštovani čitatelji,

Pregled aktivnosti izvršenih u II. kvartalu ove godine, započinjemo osvrtom na povremene provjere kvalitete aktivnosti unutarnje revizije kod korisnika proračuna obavljene od strane Središnje harmonizacijske jedinice, predstavljamo prijedlog Državnog ureda za reviziju vezano za izradu smjernica za reviziju etičnosti u procesu javne nabave te rezultate analize izvješća o kontinuiranom stručnom usavršavanju ovlaštenih unutarnjih revizora u javnom sektoru za 2014.

Nadalje, iznosimo rezultate promatračke misije sustava unutarnjih financijskih kontrola i vanjske revizije u Republici Hrvatskoj koju su, u travnju ove godini proveli predstavnici Europske komisije, Opće uprave za proračun u cilju procjene razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola i vanjske revizije.

Također, upućujemo vas na nekoliko dokumenata koji sadrže i bitne odrednice za daljnji razvoj sustava unutarnjih kontrola.

I na kraju, zahvaljujemo kolegama, unutarnjim revizorima koji su pridonijeli u promicanju informacija uključivši se u pisanje tekstova za Bilten.

NAČELNICA SEKTORA

Marela Knežević

Aktivnosti u II. kvartalu 2015.

1.1. Regulatora (propisi, upute, smjernice, odluke)

Konačni prijedlog Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru

Rasprava oko Konačnog prijedloga Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru zaključena je 19. lipnja 2015., a Zakon je donesen na sjednici održanoj 3. srpnja 2015. Očekuje se njegova objava u Narodnim novinama.

1.2. Aktualnosti

Obavljanje povremene provjere kvalitete aktivnosti unutarnje revizije

Temeljem Godišnjeg plana za obavljanje povremene provjere kvalitete aktivnosti unutarnje revizije za 2015. odobrenom od ministra financija, planira se obaviti provjera kvalitete aktivnosti unutarnje revizije (dalje u tekstu: provjera kvalitete) kod 34 korisnika proračuna državne i lokalne razine. U prvom dijelu godine (od ožujka do lipnja) planirano je obavljanje 20 provjera kvalitete, a obavljeno je 19 provjera kvalitete. kod jednog korisnika proračuna obavljanje provjere kvalitete je odgođeno za drugi dio godine.

Od 19 obavljenih provjera, njih 14 je obavljeno u jedinicama za unutarnju reviziju na lokalnoj razini i 5 u jedinicama za unutarnju reviziju na državnoj razini.

Slijedom obavljenih provjera kvalitete analizirani su dobiveni rezultati koji ukazuju u kojim područjima je utvrđena razina usklađenosti odnosno u kojim područjima je utvrđena jedna od razina neusklađenosti, sukladno Uputi za obavljanje povremene provjere kvalitete aktivnosti unutarnje revizije kod korisnika proračuna (ver. 2.0) .

Kako su rezultati pokazali i u prethodnom razdoblju obavljanja provjere kvalitete, mogućnosti unaprjeđenja kvalitete utvrđene su u sljedećim područjima:

- strateško i godišnje planiranje unutarnje revizije (vezano uz primjenu metodologije izrade strateškog i godišnjeg plana, utemeljenost planova unutarnje revizije na procjeni rizika koja je raspravljena s rukovodstvom te uz rokove u kojima se planovi unutarnje revizije donose, u odnosu na Zakonom definirani rok)
- obavljanje pojedinačne unutarnje revizije (vezano za način formuliranja revizorskih nalaza te formuliranja stručnog revizorskog mišljenja u skladu s ciljevima revizije)
- program osiguranja kvalitete i unaprjeđenja (vezano uz izradu i provedbu programa osiguranja kvalitete i unaprjeđenja).

U razdoblju ožujak-lipanj 2015. provjera kvalitete je većim dijelom obavljena na lokalnoj razini (74%), a rezultati obavljenih provjera ukazuju na potrebu unaprjeđenja u istim područjima koja su utvrđena prilikom obavljanja provjera kvalitete aktivnosti unutarnje revizije na državnoj razini obavljenih u 2014. Navedeno je jasan signal u kojim je područjima aktivnosti unutarnje revizije u javnom sektoru, u narednom razdoblju potrebno dalje razvijati.

Prilikom provjera obavljenih kod korisnika proračuna na lokalnoj razini uočeno je da se za naziv jedinice za unutarnju reviziju koristi termin „Jedinica za unutarnju reviziju“. Kroz izvješća je takvim korisnicima proračuna dana uputa da se ustrojstveni naziv jedinice za unutarnju reviziju treba terminološki prilagoditi nazivima ostalih ustrojstvenih jedinica u instituciji (npr. ured, služba ili odjel) odnosno da je termin „jedinica“ uzet isključivo za potrebe Zakona o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru kao općeniti pojam, a svaki korisnik proračuna naziv svoje jedinice za unutarnju reviziju treba prilagoditi ostalim nazivima ustrojstvenih jedinica.

Obzirom da je jedna od metoda koja se koristila u tijeku obavljanja provjere kvalitete bilo i anketiranje revidiranih subjekata nadležnih za procese koji su bili predmet unutarnje revizije, rezultati ukazuju da su revidirani subjekti uglavnom upoznati sa svrhom i ulogom unutarnje revizije te su iskazali zadovoljstvo dodanom vrijednosti koja se ostvaruje provedbom danih preporuka. Također, kroz obavljene razgovore s višim rukovodstvom uglavnom je izraženo zadovoljstvo radom unutarnje revizije, komunikacijom s unutarnjim revizorima, ali je istaknuta i potreba da se aktivnosti unutarnje revizije u budućim razdobljima usmjere na ključna područja poslovanja.

1.3. Izobrazba u području financijskog upravljanja i kontrola

Tijekom razdoblja travanj-lipanj 2015. održan je osnovni modul o financijskom upravljanju i kontroli i više radionica. Dio radionica/modula organiziran je na zahtjev samih korisnika proračuna preko Državne škole za javnu upravu koja organizira tzv. „in house“ edukacije.

U tablici, u nastavku dajemo pregled održanih radionica/modula u razdoblju od travnja do lipnja 2015.:

Rb.	Naziv radionice	Termin održavanja	Broj sudionika
1.	Upravljačko i troškovno računovodstvo za lokalnu razinu	1. travnja 2015.	11
2.	Upravljačko i troškovno računovodstvo za državnu razinu	22. svibnja 2015.	23
3.	Upravljačka odgovornost-financijsko upravljanje i kontrole za rukovoditelje	8. lipnja 2015. („in house“ Državni ured za stambeno zbrinjavanje)	21
4.	Naputak o otkrivanju, postupanju, izvješćivanju o nepravilnostima u upravljanju sredstvima proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika	17. travnja 2015.	14
		12. lipnja 2015.	10
5.	Financijsko upravljanje i kontrole za državnu razinu	23.-24. travnja 2015.	28
		18. svibnja 2015. („in house“ Državni ured za stambeno zbrinjavanje)	20
		1.-2. lipnja 2015.	13
6.	Financijsko upravljanje i kontrole za lokalnu razinu	16.-17. travnja 2015.	6
		14.-15. svibnja 2015.	16
		28.-29. svibnja 2015. („in house“ Hrvatska zajednica županija)	4
	Ukupno	11 termina	166

Podsjećamo da je Katalog izobrazbe za 2015. objavljen na:

<http://www.mfin.hr/hr/izobrazba-1-2>

1.4. Izobrazba za unutarnje revizore u javnom sektoru

1.4.1. Izobrazba za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru

Održani ispiti

Središnja harmonizacijska jedinica je sukladno Naputku o provođenju stručne izobrazbe i polaganju ispita za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru (KLASA: 043-01/10-01/208, URBROJ: 513-10/10-1 od 31. svibnja 2010.) u sklopu Programa stručne izobrazbe za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru organizirala i provela:

usmeni ispit za kandidate koji su završili teoretski i praktični dio izobrazbe

- 29. svibnja 2015. (6 kandidata)

Novi ciklus izobrazbe

Prijave za sljedeći (27.) ciklus izobrazbe za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora za javni sektor mogu se podnijeti do 4. rujna 2015. temeljem novoga Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, prema kojemu pravo na prijavu za pohađanje izobrazbe imaju osobe koje su raspoređene na poslove unutarnje revizije i kojima je stjecanje ovlaštenja za obavljanje poslova unutarnje revizije u javnom sektoru koje dodjeljuje ministar financija uvjet za obavljanje poslova radnog mjesta.

Početak izobrazbe bio je planiran za 7. rujna 2015., međutim isti će biti odgođen do stupanja na snagu novih podzakonskih propisa kojima se uređuje područje izobrazbe za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora za javni sektor. O novom datumu početka izobrazbe informacija će biti objavljena sredinom rujna 2015. na <http://www.mfin.hr/hr/shj-novosti-1-2>

1.4.2. Kontinuirano stručno usavršavanje ovlaštenih unutarnjih revizora u javnom sektoru

Izborni moduli i radionice

U svrhu kontinuiranog stručnog usavršavanja ovlaštenih unutarnjih revizora u javnom sektoru 10. travnja 2015. održana je radionica Uzorkovanje u unutarnjoj reviziji (43 polaznika).

Sastanci

Uz navedenu radionicu, u izvještajnom razdoblju održani su i sljedeći sastanci:

Rb.	Naziv	Termin održavanja	Br. sudionika
1.	PROCJENA SUSTAVA UNUTARNJIH KONTROLA	15. svibnja 2015.	47
2.	IZRADA INTERNIH RADNIH POSTUPAKA	2. lipnja 2015.	50
3.	KLJUČNI ZAHTJEVI ZA DEZIGNACIJU ZA UPRAVLJAČKA I POSREDNIČKA TIJELA	15. lipnja 2015.	27
Ukupno:		3 termina	124

Materijali sa održanih sastanaka dostupni su na:

<http://www.mfin.hr/hr/kontinuirana-izobrazba>

Rezultati analize izvješća o kontinuiranom stručnom usavršavanju ovlaštenih unutarnjih revizora u javnom sektoru za 2014.

Ovlašteni unutarnji revizori su bili dužni podnijeti Središnjoj harmonizacijskoj jedinici do 15. siječnja 2015. za prethodnu godinu Izvješće o kontinuiranom stručnom usavršavanju (obrazac IKSU).

U 2014. bilo je ukupno je 235 aktivnih unutarnjih revizora koji su bili obvezni dostaviti podatke o kontinuiranom stručnom usavršavanju u 2014. Podaci o broju aktivnih unutarnjih revizora i dostavljenim IKSU daju se u tablici u nastavku:

Razina	Broj aktivnih unutarnjih revizora	Dostavljeno IKSU	
		Broj	% (Kol.3/Kol. 2)
1	2	3	4
Državna	140	123	88
Lokalna	76	65	86
Javna trgovačka društva	19	6	32
Ukupno	235	194	83

Po dostavljenim izvješćima o kontinuiranom stručnom usavršavanju, Središnja harmonizacijska jedinica obradila je podatke na način da je analizirala koje su vrste kontinuiranog stručno usavršavanja korištene od strane unutarnjih revizora i koji je postotak zastupljenosti pojedine vrste kontinuiranog stručnog usavršavanja te je temeljem prikupljenih bodova napravljena analiza broja unutarnjih revizora po kategorijama aktivnih unutarnjih revizora, prikaz koje se daje u nastavku:

Razina	Broj aktivnih unutarnjih revizora	KATEGORIJA		
		I	II	III
Državna razina	123	94	28	1
Lokalna razina	65	42	20	3
Javna trgovačka društva	6	4	2	0
Ukupno	194	140	50	4

Iz gornje tablice proizlazi da je od ukupnog broja aktivnih unutarnjih revizora koji su dostavili obrazac IKSU (194) njih 140 u kategoriji I, 50 u kategoriji II i 4 u kategoriji III.

Od 94 unutarnja revizora s državne razine koji ulaze u I kategoriju, njih 69 iz obavljanja unutarnjih revizija ima maksimalni broj bodova.

Od 42 unutarnja revizora s lokalne razine koji ulaze u I kategoriju, njih 24 ima maksimalan broj bodova iz obavljanja unutarnjih revizija.

Od 28 unutarnjih revizora s državne razine koji ulaze u II kategoriju maksimalni broj bodova za obavljanje unutarnjih revizora ostvarilo je 5 revizora.

Od 20 unutarnjih revizora s lokalne razine koji ulaze u II kategoriju maksimalni broj bodova za obavljanje unutarnjih revizora ostvarilo je 5 revizora.

Detaljniji rezultati predmetne analize objavljeni su na:

<http://www.mfin.hr/hr/kontinuirana-izobrazba>

1.5. Unutarnja revizija u sustavu EU fondova

Sektorski nadzorni odbor za praćenje I komponente programa IPA (IPA TAIB)

Za potrebe redovitog sastanka Sektorskog nadzornog odbora za praćenje I komponente programa IPA (IPA TAIB), izrađeno je izvješće za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2014. koje sadržava podatke o kapacitetima i stručnosti unutarnjih revizora te o planiranim i obavljenim unutarnjim revizijama EU fondova. Ukupno je obavljeno 57 unutarnjih revizija u području programa IPA komponenta I u 2014. Također je predstavnicima Europske komisije predstavljen sažetak planiranih unutarnjih revizija (IPA I) u 2015. u institucijama korisnicama sredstava iz programa IPA I.

Isto tako, predstavnici Središnje harmonizacijske jedinice prikazali su ključne revizijske nalaze iz obavljene horizontalne revizije procesa uspostave, upravljanja i izvješćivanja o rizicima (IPA I).

Ujedno je najavljeno zatvaranje Nacionalnog programa IPA – Pomoć u tranziciji i jačanju institucija za 2008. budući da je 5. lipnja 2015. istekao rok za izvršenje plaćanja unutar navedenog programa. Sudionici sastanka upoznati su da će se u narednom razdoblju provesti procedura zatvaranja programa, što podrazumijeva dodatni angažman jedinica za provedbu projekata (u institucijama korisnicama sredstava iz programa IPA 2008) u ispunjavanju traženih obrazaca potrebnih za zatvaranje navedenog programa.

Program IPA 2008 neće se moći zatvoriti dok nisu provedene sve preporuke unutarnje i/ili vanjske revizije. U slučaju neprovedivosti preporuka, mora se osigurati pojašnjenje razloga neprovođenja.

1.6. Suradnja na državnoj i lokalnoj razini

Suradnja s Državnim uredom za reviziju

U okviru redovitog tromjesečnog sastanka između Državnog ureda za reviziju i Središnje harmonizacijske jedinice, predstavnici Državnog ureda za reviziju predstavili su prijedlog izrade smjernica za reviziju etičnosti u procesu javne nabave i održali prezentaciju o etičnosti u procesu javne nabave. Zaključeno je kako bi nositelji razvoja etičnosti trebali biti Državni ured za reviziju i Središnja harmonizacijska jedinica odnosno unutarnji revizori. U daljnju raspravu trebalo bi uključiti Ministarstvo uprave i Ministarstvo gospodarstva. Revidiranjem sustava javne nabave, državni revizori kao i unutarnji revizori, trebali bi pridonijeti sprječavanju rizika od korupcija u javnoj nabavi.

S obzirom da je predloženo da se razmotri mogućnost uključivanja unutarnjih revizora u izradu navedenih smjernica, kako bi se unaprijedio pristup kod

obavljanja procesa javne nabave, predstavnici Državnog ureda za reviziju održali su 15. svibnja 2015. na temu smjernica prezentaciju na sastanku unutarnjih revizora.

Jedna od tema prezentacije bila je „vrijednost za novac“ u kontekstu javne nabave i važnost etike pri razmatranju „vrijednosti za novac“. Princip vrijednost za novac zahtijeva puno više od postizanja najbolje cijene – zahtijeva i primjenu etičkih principa u svim fazama procesa javne nabave.

Glavna poruka prezentacije je bila potaknuti razmišljanje i raspravu o mogućem unaprjeđenju pristupa kod obavljanja revizije procesa javne nabave.

Istaknut je utjecaj vanjskih i unutarnjih čimbenika na neetične postupke u procesu javne nabave, kao što su moć autoriteta i moć znanja.

Razlozi zbog kojih je odabrana ova tema za izradu smjernica:

- problem pojave raznih oblika korupcije, prijevare, sukoba interesa, pranja novca, nepravde i drugih oblika neetičnog postupanja prisutan je u velikom broju zemalja s većim ili manjim intenzitetom
- javna nabava je područje posebnog rizika (podložna korupciji)
- borba protiv korupcije već duže vrijeme predstavlja izazov za mnoge zemlje svijeta i Europe
- kroz sustav javne nabave troše se značajna proračunska sredstva, pa je i rizik korupcije velik
- pojedinci koji imaju moć autoriteta ili moć znanja dopuštaju ili propuštaju spriječiti korupciju te druge oblike i posljedice neetičnog ponašanja.

Iako je uspostavljen opsežan zakonodavni i institucionalni okvir, praksa pokazuje da to nije dovoljno, a to potvrđuje:

- veliki broj nepravilnosti u postupcima javne nabave (*utvrđeno revizijom pravilnosti*),
- neučinkovita javna nabava (*utvrđeno revizijom učinkovitosti*).

Posebno je zanimljiv podatak iz Izvješća Europske komisije Vijeću i Parlamentu prema kojem dodatni troškovi ugovora kao rezultat koruptivne prakse mogu iznositi između 20,0% i 25,0%, a u nekim slučajevima čak 50,0% ukupnog troška ugovora. Samo u 2010. ukupni izravni trošak korupcije u javnoj nabavi za pet sektora (u osam država članica) iznosio je između 1,4 i 2,2 milijarde EUR. Zbog svega navedenoga, glavna poruka prezentacije je potaknuti razmišljanje i raspravu o mogućem unaprjeđenju ili promjeni pristupa kod obavljanja revizije postupaka javne nabave te je postavljeno pitanje: „mogu li državna i unutarnja revizija pridonijeti unaprjeđenoj etičnosti i smanjenju troškova u postupku javne nabave i kako?“

Raspravljena su ključna pitanja:

- Kako vrednovati utjecaj moći (autoriteta ili moć znanja) kroz sve faze javne nabave od planiranja javne nabave do stavljanja predmeta nabave u funkciju?
- Može li se kroz proces javne nabave osigurati primjena načela pravednosti odnosno ravnopravnosti sudionika u navedenom procesu – ne samo javnog tijela koje provodi postupak javne nabave nego i svih sudionika u tom procesu?

- Imaju li i trebaju li državna i unutarnja revizija imati ulogu u ocjenjivanju primjene načela pravednosti, moći i principa vrijednost za novac kod revizije postupaka javne nabave?
- Mogu li preporuke revizije koje polaze od principa vrijednosti za novac, načela pravednosti i načela moći te pravila za etično postupanje biti prevencija u smanjenju neetičnog ponašanja posebno u dijelu korupcije (prijevarena, sukoba interesa, pranja novca)?

Nakon provedene rasprave zaključeno je da će Državni ured za reviziju pripremiti projekt za izradu navedenih smjernica koji bi se financirao u okviru socijalnog fonda Europske unije.

Suradnja s korisnicima proračuna na državnoj i lokalnoj razini

U proteklom kvartalu održano je više sastanaka na temu daljnjeg razvoja sustava unutarnjih kontrola s naglaskom na razvoj upravljanja rizicima (Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo pravosuđa, Državni zavod za intelektualno vlasništvo).

S predstavnicima korisnika proračuna s lokalne razine i Hrvatskom zajednicom županija dogovorena je pomoć oko definiranja rizika po pojedinim područjima u nadležnosti županija.

Promatračka misija sustava unutarnjih financijskih kontrola i vanjske revizije u RH – 14.-15. travnja 2015.

Predstavnici Europske komisije, Opće uprave za proračun proveli su 14. i 15. travnja 2015. godišnju promatračku misiju u cilju procjene razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola i vanjske revizije. To je prije svega bilo ispitano tijekom posjete Ministarstvu zdravlja i Hrvatskim cestama d.o.o. Također od Državnog ureda za reviziju htjeli su dobiti ažurni podatak u pogledu napretka s aspekta njihovih aktivnosti.

U posjetima koje su obavili željeli su ocijeniti u kojoj su mjeri korisnici postavili odgovarajuće kontrolno okruženje u skladu s PIFC načelima, koliko je objektivno

**Promatračka misija sustava unutarnjih
financijskih kontrola i vanjske revizije
u RH – 14.-15. travnja 2015.**

postavljeno upravljanje rizicima, kako su uspostavljeni postupci kontrola i da li je postavljen odgovarajući informacijski sustav praćenja. Također su željeli utvrditi stanje razvoja unutarnje revizije.

Zaključci koje su iznijeli predstavnici Europske komisije upućuju da je praktična provedba i dalje nepotpuna. Ukupni zakonski okvir o unutarnjoj kontroli je u skladu s pravnom stečevinom EU i mogućnosti poboljšanja se poduzimaju. Postoje samoprocjene kako bi se vidjelo da li korisnici proračuna provode unutarnje kontrole u cijelosti. Međutim, posjeti kod dva korisnika proračuna su pokazali da praktična provedba samoprocjene još uvijek nije potpuna. Predstavnici Europske komisije izrazili su zabrinutost zbog mogućnosti da postoje slučajevi gdje korisnici proračuna mogu imati previše optimističan pogled na stanje svojih sustava unutarnjih kontrola te smatraju da bi provođenje dubljih analiza od strane Ministarstva financija, uključujući provjere na licu mjesta provedenih samoprocjena, bile korisna protumjera koja bi osigurala da samoprocjene ostanu pouzdan pokazatelj uspješnosti.

Budući da prijelazno razdoblje za praćenje napretka razvoja ovoga sustava u Republici Hrvatskoj traje do kraja 2016., dogovoreno je da bi bilo korisno da tijekom sljedeće godine Ministarstvo financija i Opća uprava za proračun Europske komisije provedu zajedničko ispitivanje situacije kod korisnika proračuna.

1.7. Međunarodna suradnja i aktivnosti

Suradnja u okviru PEM PAL-a

U razdoblju od 10.-12. lipnja 2015. u Biškeku, Kirgistan, održan je tematski sastanak u okviru PEM PAL Zajednice prakse za unutarnju reviziju na temu izazovi i implementacija suvremene unutarnje revizije i financijskog upravljanja i kontrola.

Cilj tematskih sastanaka bio je:

- učenje na osnovu iskustava drugih zemalja o sustavu financijskog upravljanja i kontrola
- učenje na temelju dobre prakse i iskustava drugih zemalja o edukaciji i certificiranju unutarnjih revizora
- identificiranje primjera dobre prakse za djelotvorno upravljanje izazovima sa kojima se suočavaju središnje harmonizacijske jedinice u svom radu
- definiranje preporuka za Republiku Kirgistan vezano za reformu u području financijskog upravljanja i kontrola u javnom sektoru
- definiranje budućih aktivnosti u dijelu financijskog upravljanja i kontrola u javnom sektoru (PIC / PIFC).

Prvi dan bio je posvećen financijskom upravljanju i kontrolama. Prezentirana je teorija o financijskom upravljanju i kontrolama te razvoj financijskog upravljanja i kontrola u Europskoj uniji. Unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru (PIFC) kao okvir za unutarnje kontrole u javnom sektoru koji su morale prihvatiti zemlje kandidati za članstvo u Europskoj uniji u okviru poglavlja „Financijski nadzor“, transformira se u novi koncept – Unutarnje kontrole u javnom sektoru (PIC). Novi koncept usmjerava se na ostvarivanje ciljeva (financijskih i nefinancijskih) i upravljanje rizicima.

U okviru Europske unije postoje dva glavna modela sustava unutarnjih kontrola: Nordijski model (Danska, Nizozemska, Švedska, Ujedinjeno kraljevstvo, 13

novih zemalja članica) i Latinski model. Nordijski model se temelji na potpunoj decentralizaciji upravljačke odgovornosti i funkcionalno neovisnoj unutarnjoj reviziji. Rukovodstvo je odgovorno za ostvarivanje ciljeva: financijskih i nefinancijskih. Latinski model karakteriziraju centralizirane funkcije koje su usmjerene na prethodne kontrole, a samo neke podfunkcije mogu biti delegirane. Unutarnje kontrole shvaćaju se kao kolektivna odgovornost vezana uz kontrolu javnih sredstava.

25 od 28 članica Europske unije temelji svoje sustave unutarnjih kontrola na COSO modelu.

Vezano uz IIA standarde za unutarnju reviziju postoje dva pristupa, ili se navedeni standardi izravno primjenjuju u nacionalnom zakonodavstvu, ili nacionalni standardi „kopiraju“ IIA standarde.

Više informacija o sustavima unutarnjih kontrola u zemljama članicama može se saznati iz dokumenta Compendium (2. Izdanje, 2014.):

http://ec.europa.eu/budget/pic/compendium/index_en.cfm,

<http://ec.europa.eu/budget/pic/lib/book/compendium/HTML/index.html>

te iz prezentacija održanih na PIC konferenciji 2014.

http://ec.europa.eu/budget/pic/conference/index_en.cfm.

Na sastanku je prezentirano i iskustvo Južnoafričke Republike vezano uz financijsko upravljanje i kontrole te su prezentirane „Tri linije obrane“. Za prvu liniju obrane odgovorna je uprava, pod drugom linijom obrane podrazumijeva se upravljanje rizicima, istraživanje prijevара, financijska inspekcija te kontrola kvalitete i sigurnost, a treću liniju obrane predstavlja funkcija unutarnje revizije.

Na panel diskusiji predstavljena su iskustva na području financijskog upravljanja i kontrola u Poljskoj, Mađarskoj, Hrvatskoj i Češkoj.

Drugi dan bio je posvećen analizi sustava financijskog upravljanja i kontrola i ulozi unutarnje revizije u Kirgistanu te iznalaženju preporuka i rješenja za njihov daljnji razvoj. Iako se s razvojem sustava unutarnjih kontrola u Kirgistanu prema konceptu PIFC-a započelo 2006. (uspostava Središnje harmonizacijske jedinice, uspostava i razvoj financijskog upravljanja i kontrola i unutarnje revizije), još uvijek u okviru javnog sektora nije dovoljno razvijena svijest o potrebi razvoja ovoga sustava. Vezano uz unutarnju reviziju, Zakon o unutarnjoj reviziji je donijet 2009., a do sada je unutarnja revizija osnovana u 18 ministarstava i agencija, a u unutarnjoj reviziji zaposleno je ukupno 87 osoba. Od unutarnjih revizora se pretežno traži da rješavaju pritužbe koje dobivaju od ministarstva, te unutarnji revizori najviše vremena troše na zadatke koje bi trebala raditi financijska inspekcija. Zato je u zemlji još uvijek velik naglasak na tranziciju iz financijske inspekcije u unutarnju reviziju. Kolege iz Kirgistana su također bili izuzetno zainteresirani za iskustva drugih zemalja na području edukacije i certificiranja, kako za unutarnju reviziju tako i za zaposlene u financijskom upravljanju i kontrolama. Na sastanku su prezentirani dokumenti o edukaciji i certificiranju koji su do sada izrađeni u okviru organizacije PEM PAL, te iskustva na ovom području u Bugarskoj i Južnoafričkoj Republici. Na panel diskusijama raspravljalo se o mogućim rješenjima u sustavu reformi u Kirgistanu.

Treći dan posvećen je ulozi i izazovima s kojima se susreću središnje harmonizacijske

jedinice. Predstavljani su modeli središnjih harmonizacijskih jedinica u Poljskoj i u Nizozemskoj (u Nizozemskoj ulogu Središnje harmonizacijske jedinice ima više jedinica u okviru Ministarstva financija). Nakon uspostave formalno pravnog okvira i izobrazbe i certificiranja unutarnje revizije i osoba zaduženih za financijsko upravljanje i kontrole, od središnjih harmonizacijskih jedinica traži se povećanje profesionalnosti i jačanje uloge unutarnje revizije, procjena funkcioniranja sustava i obavljanje koordiniranih unutarnjih revizija. Potrebno je kontinuirano razvijati sustav financijskog upravljanja i kontrola (sustav upravljanja i kontrola) te procjenjivati njegovu učinkovitost. U okviru cijelog sustava unutarnjih kontrola treba razmjenjivati dobru praksu.

Sve gore navedene prezentacije dostupne su na stranicama organizacije PEM PAL:

<http://www.pempal.org/event/read/139>.

Program bilateralne suradnje između Ministarstva financija Republike Hrvatske i Ministarstava financija Nizozemske

Sukladno programu bilateralne suradnje za razdoblje 2014.-2015., koji se temelji na Memorandumu o tehničkoj suradnji između Ministarstava financija Republike Hrvatske i Ministarstava financija Nizozemske za 2013., dogovorena je suradnja s nizozemskim stručnjacima u području ažuriranja Priručnika za unutarnje revizore

te pružanje potpore Središnjoj harmonizacijskoj jedinici u daljnjem razvoju sustava unutarnjih kontrola. S nizozemskim kolegama dogovorene su četiri misije koje će se održati tijekom 2015.

Prva misija obavljena je od 18. do 22. svibnja 2015. tijekom koje su nizozemski stručnjaci, g. Aargen Slot i g. Harry Jansen pružili pomoć radnoj skupini za izradu Priručnika, u dijelu strateškog planiranja unutarnje revizije. U tu svrhu, 20. svibnja 2015., u Ministarstvu financija održan je sastanak radne skupine na kojem su nizozemske kolege održali prezentaciju o načinu planiranja i obavljanja unutarnje revizije u Središnjoj jedinici za unutarnju reviziju Ministarstva financija Nizozemske te su dali prijedloge metodoloških koraka u izradi strateškog plana, koje su prikazali na primjeru njihova Ministarstva obrazovanja.

Sljedeća misija predstavnika Ministarstva financija Nizozemske najavljena je za razdoblje od 13. do 17. srpnja 2015. tijekom koje će se obrađivati tema savjetodavnih usluga i procjena rizika od prijevare.

Sukladno gore spomenutom sporazumu, zaposlenicima Središnje harmonizacijske jedinice omogućeno je sudjelovanje na radionicama koje su organizirane od strane Ministarstva financija Nizozemske i Centra za izvrsnost u Ljubljani na teme: „IT revizija“ i „Statistički uzorci za revizore“ koje su održane u svibnju i lipnju 2015. te „Financijska revizija“ koja je planirana za održavanje u listopadu 2015. Znanja stečena na navedenim radionicama predstavnici Središnje harmonizacijske jedinice prezentirat će na sastancima unutarnjih revizora koji će se održati u rujnu i listopadu 2015.

1.7.1. Projekti

Projekt „Daljnji razvoj sustava unutarnjih kontrola i metodologije rada“

Središnja harmonizacijska jedinica izradila je i dostavila službenim putem

Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova Europske unije konačne verzije projektnog prijedloga i projektnog sažetka za projekt „Daljnji razvoj sustava unutarnjih kontrola i metodologije rada“ koji će se financirati iz programa Transition Facility. Navedena dokumentacija prosljeđena je Europskoj komisiji te se u rujnu 2015. očekuje odluka Europske komisije o odabiru odobrenih projekata.

Središnja harmonizacijska jedinica ovim projektom namjerava osigurati daljnji razvoj metodologije rada u području sustava unutarnjih kontrola s naglaskom na praktičnu primjenu u tijelima javnog sektora promoviranjem dobre prakse i razmjenom iskustava.

1.7.2. Konferencije, seminari, sastanci

7. međunarodna konferencija HIR-a „Odgovorno poslovanje i uloga interne revizije“

U razdoblju od 16. do 18. travnja 2015. održana je u Poreču 7. međunarodna konferencija HIR-a pod nazivom „Odgovorno poslovanje i uloga interne revizije“ za unutarnje revizore u javnom sektoru.

Na konferenciji je sudjelovalo 180 stručnjaka iz područja unutarnje revizije s državne i lokalne razine te iz trgovačkih društava.

Cilj konferencije bio je razmjena informacija i iskustava s naglaskom na ulogu unutarnje revizije u daljnjem razvoju procesa upravljanja odnosno odgovornog poslovanja te ujedno prilika za neformalna druženja unutarnjih revizora iz javnog i privatnog sektora - financijskih institucija i revizorskih društava, regulatornih i nadzornih tijela te akademske zajednice iz različitih zemalja.

Sukladno dosadašnjoj praksi program Konferencije bio je podijeljen u tri plenarna dijela i rad po sekcijama. Tijekom Konferencije bilo je predstavljeno ukupno 47 tema, uz koje je bio predstavljen i rad HIIR-a, kao i najave važnijih europskih i regionalnih konferencija unutarnjih revizora.

Teme na konferenciji izložili su predavači iz Hrvatske i iz inozemstva i to iz Austrije, Bosne i Hercegovine, Češke, Irske, Mađarske, Slovenije i Srbije.

Naglasak ovogodišnje Konferencije je bio na pojmu i praksi odgovornog poslovanja koje podrazumijeva cjelokupan raspon djelovanja organizacije bez obzira radi li se o privatnom ili javnom sektoru, trgovačkom društvu ili instituciji. Odgovorno poslovanje predstavlja široko usvojenu poslovnu praksu u razvijenim zemljama svijeta, a postojanje prakse odgovornosti vidi se kao dokaz da se organizacijom dobro upravlja. Činjenica da Europska unija, kroz čitav niz inicijativa, snažno podupire proširenje ove prakse, predstavlja dodatni razlog zbog kojeg i hrvatska poduzeća i institucije sve češće razmatraju uvođenje načela odgovornog poslovanja u vlastite procese.

U nastavku teksta dajemo kratki osvrt na predstavljene teme.

Vežano uz novi Zakon o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru predstavljene su ključne izmjene koje se odnose na:

- proširenje primjene Zakona na trgovačka društva i druge pravne osobe u vlasništvu RH odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a koji su obveznici davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti

- povezivanje sa Zakonom o proračunu i Zakonom o fiskalnoj odgovornosti
- jačanje upravljačke odgovornosti za razvoj sustava unutarnjih kontrola (odgovornost odgovorne osobe institucije i rukovoditelja ustrojstvenih jedinica)
- uloga ustrojstvenih jedinica nadležnih za financije
- jedinstven sustav izvještavanja o sustavu unutarnjih kontrola
- propisane prekršajne odredbe.

Bilo je korisno čuti iz perspektive korisnika usluga unutarnje revizije odnosno gradonačelnika Grada Pazina da se od unutarnje revizije sve više očekuje da uz utvrđivanje problema u poslovanju, neprestano pronalazi nova rješenja i predlaže ih se menadžmentu, kako bi organizacije unutar javnog sektora brže i lakše odgovorile na sve složenije i nestabilnije uvjete poslovanja.

Također je ukazano da se dodana vrijednost unutarnje revizije ostvaruje kroz zajedničke zadatke upravljačke strukture i unutarnje revizije s time da je potrebno:

- utvrditi ciljeve i prioritete organizacije (strateško promišljanje)
- predvidjeti rizike i potencijalne probleme koji mogu nastati (upravljanje rizicima)
- imati adekvatne kontrole koje će spriječiti pojavu rizika ili minimizirati njihove učinke (kontrolni mehanizmi)

- kontinuirano pratiti sustave kontrola kako bi se na vrijeme izbjegli problemi (unutarnja revizija)
- poticati timski rad i kolektivnu odgovornost (profesionalni pristup upravljanju i reviziji)

Iznimno zanimljivo i korisno bilo je predavanje o prednostima korištenja alata za provođenje analitike podataka od strane unutarnje revizije u kojem je bilo istaknuto sljedeće:

- promjene u okruženju rada unutarnjih revizora (sve veća količina podataka, povećani broj rizika, razvoj tehnologije, pritisak na troškove) nameću unutarnjim revizorima i rukovodstvu razmatranje uvođenja kontinuiranog revidiranja
- preporuka za rad 2320-4 pruža smjernice unutarnjim revizorima u vezi kontinuiranog revidiranja
- novi automatizirani revizorski alat omogućuje organizacijama trenutnu uštedu vremena troškova kroz povećanu učinkovitost te unutarnjim revizorima omogućava da usmjere svoje postupke prema područjima od najvećih rizika i koristi za organizaciju
- neke od ključnih prednosti ovog alata su: mogućnost analitičke obrade i analiza temeljem definiranih rizičnih faktora: orijentiranost i prilagođenost korisniku
- testiranje cjelokupne populacije te samim time veća učinkovitost, interaktivnost i povezanost modula, širok izbor testova.

Nadalje, praćenje implementacije preporuka unutarnje revizije prikazano je na slučaju kad je praćenje preporuka podržano IT sustavom koji omogućava:

- standardizaciju procesa praćenja provedbe preporuka
- smanjen rizik pogreške u odnosu na ručnu evidenciju
- automatsko upravljanje pravima pristupa i bolja kontrola nad povjerljivim podacima
- mogućnost slanja automatskih obavijesti prilikom unosa preporuka u sustav, prije dospjeća i nakon provedene evaluacije

- smanjen rizik od nekontroliranih izmjena (npr. rokova)
- učinkovitije izvještavanje o statusu preporuku revizije uz pomoć ugrađene funkcije izrade izvješća po zahtjevu
- mogućnost evaluacije dobivenih povratnih informacija i prije roka dospjeća
- značajno smanjenje vremena provedenog na aktivnostima praćenja te veći fokus i više vremena za ostale temeljne aktivnosti unutarnje revizije.

Najznačajnija postignuća upotrebom gore navedene aplikacije su:

- bolje praćenje preporuka i održavanje komunikacije s odgovornim menadžmentom
- velika fleksibilnost modela – bliska suradnja s IT stručnjacima unutar poduzeća omogućuje brze i kvalitetne dorade
- dobra podloga za analizu uspješnosti procesa unutarnje revizije i kontinuirana poboljšanja.

Isto tako, predstavljeni su pokazatelji uspješnosti unutarnje revizije: postotak izvršenja plana revizije; završene/planirane revizije; preporuke/prihvaćene – realizirane; mjerenje ključnih pokazatelja uspješnosti revidiranog dijela prije i poslije revizije i primjena preporuka; anketa o zadovoljstvu korisnika usluga unutarnje revizije; certificiranost/stručnost unutarnjih revizora; izvršenje

zahtjevnog opsega; broj značajnih revizorskih nalaza; uštede i unapređenje poslovanja po osnovu primijenjenih preporuka; kontinuirana profesionalna izobrazba revizora; broj dana od završetka rada na terenu do izdavanja revizijskog izvješća.

Zaključeno je da unutarnja revizija treba biti u korak sa zahtjevima suvremenog upravljanja, prilagođavanjem svojih procesa i prikazivanjem svoje vrijednosti organizaciji; da unutarnja revizija treba biti sigurna da doprinosi strategiji organizacije i njenim ciljevima i dobrom upravljanju procesima, rizicima i organizacijom te da je dizajniranjem pokazatelja uspješnosti, koji su usuglašeni s obuhvatom poslovanja unutarnje revizije i očekivanjima zainteresiranih strana, unutarnja revizija u mogućnosti dobro upravljati svojim procesima i pojasniti na koji način dodaje vrijednost organizaciji.

Iz prakse za praksu

Autor teksta: Tomislav Mičetić, glavni tajnik ministarstva, Ministarstvo uprave
Prezentacija iskustava hrvatske unutarnje revizije u Brazilu

Na poziv Svjetske banke pozvan sam da prezentiram na konferenciji pod nazivom „Sistema de Controle Interno no Brasil – Avanco por mais eficiencia“ 28.-29. svibnja 2015. u Braziliji. Cilj konferencije je bila rasprava o statusu sustava unutarnjih kontrola u Brazilu te inicijativama i aktivnostima potrebnim da se poboljša učinkovitost navedenog sustava.

Brazil je zemlja:

- koja ima 200 milijuna stanovnika
- 11.690 \$ BDP-a po glavi stanovnika u 2013. (RH iste godine 13.420 \$)
- na 120 mjestu na Doing bussiness ljestvici u 2015. – 120 (RH na 65)
- na 69 mjestu indeksu percepcije korupcije u 2014. (RH je 61)
- ima 26 „država“, jedan federalni diskrikt (Brasilia – glavni grad) te 5.570 općina (RH – 20 županija, ZG-županija i grad i 555 gradova i općina)

Sustav unutarnjih kontrola u Brazilu je centralizirani sustav kroz Kontrolnog tajnika Unije¹ (CGU), odnosno državnu vladinu agenciju odgovornu da predsjednik države izvjesti o svim pitanjima, u izvršnoj vlasti, bilo da se odnose na zaštitu javne imovine i povećanje transparentnosti upravljanja, i to kroz aktivnosti unutarnje kontrole, unutarnje revizije, prevencije i borbe protiv korupcije i pučkog pravobranitelja. CGU je također središnja agencije za tehnički nadzor nad agencijama koje čine sustav unutarnjih kontrola 26 „država“ (CGE) i pučkih pravobranitelja pružajući potrebne normativne smjernice. Zaključeno je da ovaj sustav nije u skladu s IIA standardima te da ga je potrebno poboljšati i unaprijediti.

¹ <http://www.cgu.gov.br/>

Međunarodna iskustva predstavljena su kroz PEM-PAL iskustva, te iskustva Bugarske i Hrvatske. Gosp. Vatyan iz Svjetske banke je prezentirao iskustva PEM-PAL mreže unutarnjih revizora iz Europe i središnje Azije kroz informacije o važnosti reforme i uvođenja unutarnje revizije u javni sektor, ključne izazove, korake te dionike koji mogu pomoći u uvođenju unutarnje revizije. Poseban naglasak je stavljen na model rada unutar PEM-PAL mreže unutarnjih

revizora. Gđa. Simeonova iz Središnje harmonizacijske jedinice Bugarske je prezentirala koncept PIFC-a Europske unije, razlike između financijske inspekcije (proračunskog nadzora u Hrvatskoj) i unutarnje revizije, pregled PIFC reformi u Bugarskoj te dobre prakse i izazove u suradnji financijske inspekcije, unutarnje revizije i vanjske revizije kao i planove za budućnost. U prezentaciji Hrvatske naglasak je stavljen na razvoj unutarnje revizije od 2005. Do danas sa ključnim događajima koji su utjecali na razvoj profesije i funkcije unutarnje revizije, razvoj sustava upravljanja kvalitetom u unutarnjoj reviziji te antikorupcijski program za trgovačka društva u većinskom vlasništvu. Sudionici seminara su poseban interes pokazali za sustav izobrazbe unutarnjih revizora s obzirom da on kod njih ne postoji, a neophodan je za kvalitetan razvoj ove funkcije.

Autor teksta: Renata Puljak, voditeljica Samostalnog odjela za unutarnju reviziju, Ministarstvo poduzetništva i obrta

Izveštavanje i praćenje aktivnosti unutarnje revizije

Dana, 17. travnja 2015. na 7. međunarodnoj konferenciji HIIR-a, u sekciji L -Izveštavanje i praćenje aktivnosti interne revizije, predavači iz HEP-a, INA-e, Hrvatske pošte i Ministarstva poduzetništva i obrta, obradili su predmetnu temu

sa svoga aspekta, pa u nastavku slijedi kratki osvrt.

Konačno izvješće o aktivnostima unutarnje revizije dostavlja se: čelniku, rukovodstvu revidiranog subjekta, osobama koje mogu osigurati provedbu preporuka te drugim zainteresiranim stranama (npr. Državni ured za reviziju). Unutarnja revizija komunicira s revidiranim subjektom tijekom faza: planiranja, testiranja, izvješćivanja i praćenja preporuka. U fazi planiranja provodi se preliminarni i uvodni sastanak, a u fazi testiranja intervju te se učestalo komunicira s revidiranim subjektom. U fazi izvješćivanja provodi se završni i konačni sastanak te dostavlja nacrt i konačno izvješće čelniku i revidiranom subjektu. Praćenje preporuka danih u prethodnim razdobljima provodi se najčešće kvartalno.

Poželjno je sudjelovanje voditelja/ice unutarnje revizije na redovitim kolegijima koje saziva čelnik te razvijanje savjetodavne uloge unutarnje revizije. Najveću ulogu u tome ima voditelj unutarnje revizije koji čelniku predstavlja unutarnju reviziju kao podršku u svakodnevnom radu. Na taj način se unutarnja revizija bolje integrira u sustav i postaje "prijatelj sustava", a ne "kontrolor".

Neformalnim kanalima unutarnja revizija prikuplja informacije o sustavu. Unutarnji revizori trebaju dobro poznavati sustav u kojem rade, a najbolje upoznavanje sustava je moguće kroz komunikaciju sa zaposlenicima. Neformalnim kanalima unutarnja revizija se prezentira zaposlenicima i na taj način stječe povjerenje.

Tako prikupljene informacije mogu utjecati na planiranje i opseg pojedinih revizija.

Formalna komunikacija unutarnje revizije odnosi se na sastanke, intervju te izdavanje izvješća prema čelniku i revidiranom subjektu.

Izvješća unutarnje revizije pružaju informacije o unutarnjim kontrolama na jedan pregledan način, a ovise o prirodi revizijskog zadatka, nalazima revizije, raspoloživom vremenu za njegovu pripremu i resursima kojima raspolaže unutarnja revizija. Revizijsko izvješće prikazuje se kroz standardnu strukturu koja se sastoji od: upravljačkog sažetka, uvoda, opisa procesa, nalaza, stručnog revizorskog mišljenja i preporuka, zaključka te dodatka. Nacrt izvješća unutarnje revizije pregledava se i odobrava od strane voditelja/ice unutarnje revizije te se dostavlja revidiranom subjektu. Nacrt izvješća u kojem su navedeni nalazi i preporuke, unutarnja revizija usuglašava s odgovornom osobom revidiranog subjekta. Plan djelovanja se dostavlja revidiranom subjektu, a nakon toga se pristupa izradi konačnog revizorskog izvješća. Čelniku i revidiranom subjektu dostavlja se konačno izvješće i plan djelovanja. U slučaju da se revidirani subjekt ne slaže s preporukom to treba obrazložiti u planu djelovanja, a unutarnja revizija će svoje stavove detaljno pojasniti u upravljačkom sažetku.

Prilikom pisanja revizijskog izvješća treba voditi računa o tome da je izvješće proizvod revizije kao i dodatna vrijednost za organizaciju, a nekvalitetno i nepravodobno izvješće potkopava vjerodostojnost cijele funkcije revizije.

Konačno izvješće je kruna revizorskog rada i najčešće je jedini dokaz o kvaliteti revizije i po tome se unutarnja revizija prosuđuje, stoga unutarnja revizija treba impresionirati informacijom, razmišljanjem i uvjerljivošću. Konačno izvješće zaokružuje navedenu temu revizije te treba pobuditi pažnju i potaknuti djelovanje. Konačno revizijsko izvješće treba biti sažeto i jasnog izričaja, točno, dosljedno, razumljivo i uvjerljivo te prihvatljivo.

Svjedoci smo rađanja novih tehnologija stoga se rad unutarnje revizije treba istima i prilagoditi. Nove tehnologije donose financijske uštede, dokumentacija brže kola i odvija se nesmetano bez obzira na lokaciju revidiranog subjekta i unutarnje revizije i na taj način se postižu bolji rezultati rada unutarnje revizije.

Autor teksta: Ljubo Kesić, unutarnji revizor, Plovput d.o.o.

Kratak osvrt na 7. međunarodnu konferenciju HIIR-a „Odgovorno poslovanje i uloga interne revizije“

Ovogodišnja tema konferencije o ulozi unutarnje revizije u osiguranju odgovornog poslovanja zasnivala se na činjenici da je razvoj društva i realizacija njegovih ciljeva proces koji traje i zahtjeva odgovorno poslovanje. Stalno se traži način a posebno u javnom sektoru da se napravi iskorak ka racionalnijem i svrhovitijem djelovanju pri realizaciji općih potreba zajednice, odnosno ka odgovornom poslovanju pa je i ova konferencija pokušala dati svoj doprinos praksi koja još nema zadovoljavajući odgovor na ovaj problem. Ne postoji univerzalno pravilo za odgovorno poslovanje osim postepenog uvođenja njegovih načela, pa slijedi stalno redefiniranje i prilagođavanje metodologije rada unutarnje revizije koja bi s vremenom trebala preuzet ključnu ulogu uvođenja ovih načela u praksu javnog i privatnog sektora.

Ključno, suštinsko pitanje koje se postavlja na svim konferencijama je: svrha unutarnje revizija u praksi (njeno mjesto u organizacijskom ustroju, cilj, metodologija rada i rezultati) odnosno gdje je unutarnja revizija sada, a gdje bi trebala biti i zašto?.

Vrlo inspirativna promišljanja o ovoj temi na konferenciju su donijeli Željka Knezić iz Ministarstva financija kroz prezentaciju teme „Poteškoće u primjeni i mogući razvoj metodologije rada unutarnje revizije“ te gradonačelnik Grada Pazina Renato Krulčić kroz temu „Dodana vrijednost unutarnje revizije iz perspektive čelnika institucije“ u kojim su izneseni problemi primjene metodologije rada unutarnje revizije u praksi i uloga unutarnje revizije u realizaciji plana razvoja Grada Pazina kako je vidi gradonačelnik Pazina.

Željka Knezić je skrenula pažnju na ključni element - metodologiju obavljanja unutarnje revizije - za jasnu i svrhovitu ulogu unutarnje revizije odnosno način na koji unutarnja revizija vrši svoju ulogu u procesu osiguranja ciljanog rezultata poslovanja korisnika proračuna i trgovačkog društva i time daje svoj mjerljiv doprinos načelima odgovornog poslovanja.

Prezentacija navodi ključna područja metodologije sa najčešćim poteškoćama u primjeni i detektira stvarne poteškoće koje utječu na percepciju unutarnje revizije od strane čelnika institucija i njenu svrsishodnost. Navodi i obrazlaže poteškoće u primjeni metodologije na temelju iskustava u praktičnoj primjeni propisane metodologije te sa ispita za stjecanje zvanja ovlaštenog unutarnjeg revizora u javnom sektoru. Ukazuje na razloge zbog kojih dolazi do stanovitih poteškoće u razumljevanu i primjeni propisane metodologije navedene u Priručniku i to u područjima:

- Priprema strateškog plana unutarnje revizije
- Definiranje kontrolnih ciljeva i glavnih rizika

- Definiranje detaljnih rizika i očekivanih kontrola
- Definiranje svrhe testiranja
- Pisanje nalaza prema „kriterijima priopćavanja“
- Konačna ocjena kontrola i stručno revizorsko mišljenje
- Praćenje provedbe preporuka

Ako je toliko područja metodologije sa stanovitim poteškoćama u primjeni to baš i ne veseli, ali Željka Knezić smatra da bi se to moglo poboljšati i premostiti dodatnom edukacijom unutarnjih revizora i/ili pojednostavnjenjem, doradom, izmjenama postojeće metodologije (detaljnije: u Zborniku prezentacija sa konferencije).

Dakle, ključni zaključak ove prezentacije je dilema da li je metodologija unutarnje revizije presložena, nerazumljiva i nedovoljno primjenjiva u praksi ili postoji nedovoljna samostalnost unutarnje revizije u praksi, ili pak sami unutarnji revizori nisu dovoljno motivirani da temeljitije primjenjuju metodologiju odnosno nisu dovoljno osposobljeni da na adekvatan način primjene metodologiju.

Kao i uvijek u životu istina je, najvjerojatnije, negdje u sredini i mišljena su da prijedlozi idu u dobrom smjeru i da im treba posvetiti dužnu pažnju i operacionalizaciju na razini Središnje harmonizacijske jedinice.

Gradonačelnik Pazina je iznio vrlo korisno izlaganje pokazujući da ponekad

ono što traži konkretna praksa možda uvijek i ne korespondira sa onim što nudi teorijski okvir ciljeva i načina provođenja (metodologija) unutarnje revizije.

Gradonačelnik Pazina vidi dodanu vrijednost unutarnje revizije u tome da mora djelovati više „on line“ prije nego „naknadna pamet“ i da mora aktivnije sudjelovati u procesu realizacije tekućeg godišnjeg plana funkcioniranja grada kao i tekućeg plana realizacije strateških razvojnih programa. Unutarnja revizija je u praksi ovdje više postavljena u savjetodavnu ulogu, odnosno daje joj se prostor da neposredno djeluje i nastoji odmah ukazat na rizike koji se pojavljuju u realizaciji tekućeg godišnjeg plana razvoja i realizacije projekata Grada Pazina. Interna revizija tako po njegovom mišljenju dolazi u priliku da odmah sagleda rizike koji nastoje onemogućiti realizaciju tekućeg plana razvoja i izvođenja razvojnih projekata te predloži odnosno inicira njihovu neutralizaciju. Ono što se dalo zaključiti iz prezentacije je da ovakva uloga unutarnje revizije traži angažman većeg broja unutarnjih revizora, ali je problem financijska situacija u lokalnim jedinicama koja za sada ne dozvoljava povećanje njihova broja.

Iz navedenog opći zaključak konferencije mogao bi krenuti u smjeru da postavljeni okvir (metodologija) i potrebe izvođenja unutarnje revizije u praksi moraju ići ususret jedno drugom i rezultat metodologijom i načelima odgovornog poslovanja koji bi bili sinteza propisanih načela i potreba prakse radi poticanja racionalnosti javnog sektora i trgovačkih društava te jačanja etičnosti u poslovanju. Ovo je sve teže osigurati zbog nedostatka potrebnog broja osposobljenih unutarnjih revizora u Republici Hrvatskoj, jer je jasno da se stručnost i ulaganje unutarnjeg revizora u vlastito usavršavanje na neki način mora vrednovati, pa je problem nedovoljnog nagrađivanja unutarnjih revizora dosta otežavajući faktor razvoja profesije i praktičnijeg djelovanja unutarnjih revizora.

Dalo se na konferenciji zaključiti da se uloga unutarnje revizije i dalje nalazi u tranziciji, a glavni razlog je što ne postoji jasno određen pojam rizika koji u sebi uključuje izraz za prijetnju i priliku što stvara poteškoću u operativnom oblikovanju

sustava unutarnjih kontrola. Unatoč tome unutarnji revizori se moraju uključiti u vrednovanje prijetnji i prilika globalizacije za korisnike proračuna i trgovačka društva u Hrvatskoj i promovirati koncept da uz svaki postavljeni cilj i plan njegove realizacije mora postojati i nadzorni mehanizam koji stalno djeluje sve dok se tekući ili strateški plan (cilj) u funkciji održivog razvoja ne realizira. Dakle, da bi se u vremenu postizali planirani ciljevi mora se poslovni rezultat integriranih procesa u korisnicima proračuna ili trgovačkim društvima efikasno nadzirati.

Nažalost nije se moglo sudjelovati na svim prezentacijama, ali vjerujemo da je svagdje bilo zanimljivo i uz istinsku težnju da se napravi iskorak i unaprijedi i pojasni uloga unutarnje revizije u odgovornom poslovanju. Težilo se pokazati kako unutarnja revizija može doprinijeti realizaciji godišnjeg plana poslovanja i realizaciji strateškog cilja osiguravanja održivog razvoja svake institucije djelujući u pravom trenutku savjetom i preporukama.

Bilo je zanimljivo i informirati se o novim područjima unutarnje revizije u bliskoj budućnost kao što su: korporativna socijalna odgovornost i uloga unutarnje revizije te revizija nefinancijskih izvještaja odnosno kako revidirati podatke u vezi okoliša i socijalnih pitanja.

I na kraju, i na ovoj konferenciji se jasno uvidjelo da unutarnji revizori u javnom sektoru Republike Hrvatske u skladu sa trenutkom, okolnostima i ograničenjima

u kojima djeluju svoj posao unatoč svemu obavljaju savjesno i odgovorno u skladu sa zakonskim okvirom, međunarodnim smjericama i daju svoj doprinos upravljanju institucijama u Republici Hrvatskoj. Unutarnji revizori prihvaćaju i teže se prilagoditi dinamici globalnog svijeta i njegovim zahtjevima u vremenu, gdje se stalno traže sofisticiraniji pristupi upravljanju održivim razvojem svih institucija društva. Također vjerujemo da se unutarnji revizori spremaju, kad dođe vrijeme, više djelovati neposredno u realizaciji tekućih ciljeva i planova razvoja odnosno postat suodgovorni za održiv razvoj institucija u kojim djeluju.

I zaključno savjetovanje je bilo poticajno za promišljanje neposredne budućnost profesije unutarnjeg revizora i kako da se ona prilagodi zahtjevima vremena koje nadolazi, uz mnoštvo zanimljivih susreta i razmjene iskustava na marginama konferencije.

Autor teksta: Ivanka Kraljević, voditeljica Samostalnog odjela za unutarnju reviziju, Državna geodetska uprava

Uloga i odgovornost revizorskih odbora

U razdoblju od 11. – 13. svibnja 2015. u sklopu PEMPAL organizacije (Community of Practise of Internal Auditors), održano je trodnevno studijsko putovanje u Nizozemsku, Hag. Predavanja su se održavala u Nacionalnoj akademiji za financije i ekonomiju, Ministarstva financija Nizozemske, a na istima su sudjelovali predstavnici pet zemalja: Bugarske, Češke, Mađarske, Armenije i Hrvatske.

U sklopu spomenutog studijskog putovanja održane su, među ostalim prezentacije na temu revizorskih odbora, revizija EU fondova te analize rizika za strateško i godišnje planiranje unutarnje revizije.

Funkcioniranje i propisi koji reguliraju rad revizorskih odbora u javnom sektoru u Nizozemskoj oslanjaju se na najbolju praksu iz tog područja, a osobito na australsku.

Ministar financija donio je 2012. propis kojim se definira funkcija i uloga

revizorskih odbora unutar centralne vlade. Glavni ciljevi su bili jačanje položaja i neovisnosti revizorskih odbora, jačanje položaja vanjskih članova, usklađivanje rada i zadataka revizorskih odbora, uvođenje upravljanja rizicima kao važnog novog zadatka istih.

Uloga i odgovornost revizorskih odbora se odnosi na osiguravanje/davanje neovisnog uvjerenja i savjeta u svezi područja: upravljanja rizicima, unutarnjih kontrola, financijskog izvješćivanja, sukladnosti, unutarnje i vanjske revizije.

U okviru toga regulirano je da revizorski odbor daje neovisne savjete visokom rukovodstvu o:

- kvaliteti operativnih aktivnosti i financijskih izvješća
- godišnjem planu unutarnje revizije
- politici upravljanja rizicima i utvrđenim rizicima
- preporukama unutarnje i vanjske revizije.

Sastav revizorskog odbora uz predstavnike ministarstava, čine i bar dva neovisna vanjska člana. Ministar imenuje jednog od članova Odbora, vanjskog ili unutarnjeg, za predsjednika. Stručnu podršku djelovanju Odbora pružaju, kao stručnjaci, voditelji FEAD-a (Financial Economic Affairs Directorate) i CGAS-a (Central Government Audit). Sudjelovanje na sastanku revizorskog odbora može zatražiti i Revizorski sud.

Vanjski članovi se obvezuju na povjerljivost, a imenuje ih odgovarajući ministar. Bar jedan vanjski član svakog revizorskog odbora mora biti stručnjak iz područja javnih financija.

Ključni sudionici s kojima revizorski odbor razvija i održava veze putem sastanaka odbora, ali i radom/kontaktima izvan sastanaka su: Izvršni odbor, viši management, unutarnja i vanjska revizija.

Regulirano je da vanjski članovi Odbora imaju podršku i pristup informacijama koje su im potrebne za obavljanje dužnosti. Osim sudjelovanja na sastancima Odbora promiče se i interakcija vanjskih članova s višim rukovodstvom i dužnosnicima unutar ministarstva. Vanjski članovi Odbora mogu zatražiti razgovor s dužnosnicima unutar ministarstva, a pogotovo s direktorom FEAD-a i CGAS-a.

U odnosu na način rada propisano je:

- sastanci revizorskog odbora se planiraju i održavaju bar 4 puta godišnje
- predsjednik ili član odbora može zatražiti i dodatni sastanak/sastanke
- revizorski odbor imenuje tajnika koji, nakon poziva svim članovima da predlože teme sastanka, sastavlja dnevni red istog
- pisano izvješće sa svakog sastanka, uključujući i izdvojeno mišljenje vanjskih članova, se dostavlja odgovarajućem ministru
- članovi revizorskog odbora imaju pristup dužnosnicima i neophodnim informacijama
- financijska naknada za vanjskog člana revizorskog odbora.

Procjena učinkovitosti rada revizorskih odbora provodi se kao samoprocjena s inputima ključnih sudionika ili kao pregled od vanjske strane. Propisano je da se samoprocjena učinkovitosti rada obavlja najmanje svake dvije godine i da se rezultati prezentiraju odgovarajućem ministru. Dvije godine nakon donošenja propisa ministar financija će obaviti procjenu u svezi istih, a aktivnosti revizorskih

Jeste li znali?

Nacionalni program reformi 2015. i Program konvergencije Republike Hrvatske za razdoblje 2015. – 2018.

U travnju 2015. Vlada Republike Hrvatske prihvatila je Nacionalni program reformi 2015. i Program konvergencije Republike Hrvatske za razdoblje 2015.-2018. Isti se mogu pronaći na stranicama Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije: http://www.mrrfeu.hr/UserDocImages/Europski%20semestar/Nacionalni%20program%20reformi%202015_HR.pdf

Vlada Republike Hrvatske uputila je Prijedlog strategije razvoja javne uprave za razdoblje od 2015. do 2020. u Hrvatski sabor

Na sjednici Vlade Republike Hrvatske od 21. svibnja 2015. usvojen je Nacrt prijedloga strategije razvoja javne uprave za razdoblje od 2015. do 2020. Nacrt prijedlog strategije razvoja javne uprave dostupan je na stranicama Vlade Republike Hrvatske:

<https://vlada.gov.hr/sjednice-i-odluke/229-sjednica-vlade-republike-hrvatske-17006/17006>

Na Ekonomskom fakultetu Predstavljena knjiga „Harmonizacija proračunskog računovodstva u Republici Hrvatskoj s Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor“ i okrugli stol „Perspektive primjene obračunske osnove u Republici Hrvatskoj

U okviru projekta „Uloga reforme sustava računovodstva i financijskog izvještavanja u jačanju razvoja učinkovitog financijskog upravljanja u javnom sektoru u Republici Hrvatskoj“ 14. svibnja 2015. na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu održano je predstavljanje knjige „Harmonizacija proračunskog računovodstva u Republici Hrvatskoj s Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor“ i okrugli stol „Perspektiva primjene obračunske osnove u javnom sektoru Republike Hrvatske“.

Objavljivanje knjige potaknuto je prije svega potrebom da se široj stručnoj i ostaloj zainteresiranoj javnosti približi tema Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor (MRSJS, engl. IPSAS) koji u međunarodnim okvirima predstavljaju okosnicu harmonizacije državnog računovodstva temeljenog na obračunskoj osnovi.

U okviru okruglog stola koji je tematski vezan za sadržaj knjige razvila se rasprava o pravcima razvoja proračunskog računovodstva u Republici Hrvatskoj

i trendova u razvoju računovodstvenih i statističkih sustava u okviru obveza koje nosi članstvo u Europskoj uniji.

Link na publikaciju koja je javno dostupna je na web stranici projekta:

<http://www.efzg.unizg.hr/default.aspx?id=21667&pregled=1&gadat um=17.03.2015%2016:22:25>

Europski semestar u kratkim crtama

Kao i mnogim drugim zemljama EU-a, gospodarska je kriza i Hrvatskoj donijela probleme održivosti stanja javnih financija. Pad gospodarske aktivnosti doveo je do pada kupovne moći i pada javnih prihoda, a istodobno se javni rashodi nisu smanjivali, što je rezultiralo proračunskim deficitom i daljnjim rastom javnog duga.

S ulaskom u Europsku uniju, Hrvatska je preuzela obvezu poštivanja odredbi Pakta o stabilnosti i rastu, koji nalaže između ostalog, deficit od najviše 3% BDP-a i javni dug od najviše 60% BDP-a. Osnovni cilj Pakta je sprečavanje pojave prekomjernog deficita, sve u svrhu osiguranja fiskalne discipline i razboritog upravljanja javnim financijama i očuvanja ekonomske stabilnosti unutar EU-a. Prema Paktu, zemlje članice EU se obvezuju da će svoje proračune dovesti u ravnotežu ili čak u suficit.

Najjednostavnije definirano, Europski semestar je instrument fiskalnog nadzora i koordinacije ekonomskih politika država članica s ekonomskom politikom Europske unije, utemeljenoj na strategiji Europa 2020. Države članice u okviru Europskog semestra usklađuju svoje proračunske i ekonomske politike i pravilima dogovorenim na razini Europske unije te definiraju i provode niz reformi koje potiču rast. Europski semestar odvija se u godišnjim ciklusima, a sudjelovanje u Europskom semestru obveza je svake države članice Europske unije.

Najvažnije sastavnice Europskog semestra prikazane su na slici 1.

EUROPSKI SEMESTAR				
STRATEGIJA EU2020	PAKT ZA STABILNOST I RAST (Procedura prekomjernog deficita)		PROCEDURA MAKROEKONOMSKIH NERAVNOTEŽA	
<ul style="list-style-type: none"> - obrazovanje - zapošljavanje - zaštita okoliša - istraživanje i razvoj - smanjivanje siromaštva 	<p>Korektivni stup</p> <p>Deficit < 3% BDP Dug < 60%</p> <p>Dug > 60% koji se smanjuje</p>	<p>Korektivni stup</p> <p>Procedura prekomjernog deficita</p>	<p>Preventivni stup</p> <p>1. Sustav ranog upozorenja</p> <p>2. Dubinska analiza</p>	<p>Korektivni</p> <p>Procedura prekomjern makroekonomskih neravnoteža</p>

Izvor: EK, "Six pack" i "Two pack" Uredbe

Hrvatska po drugi puta sudjeluje u ciklusu Europskog semestra i po drugi puta podnosi Europskoj komisiji Nacionalni program reformi i Program konvergencije.

Nalazimo se u postupku pojačanog nadzora u okviru postupka prekomjernog deficita s definiranim obvezujućim preporukama za njegovo smanjenje.

Preporuke Vijeća EU o Nacionalnom programu reformi Hrvatske za 2014. i 2015. i mišljenja Vijeća o Programu konvergencija Hrvatske za 2014. i 2015. dostupni su na stranici

http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/csr2014_council_croatia_hr.pdf

Proračunski manjak opće države prema metodologiji ESA 2010 u 2014. iznosio je 5,7% BDP-a, a dug opće države 85% BDP-a ili 279,6 milijardi kuna.

Procedura prekomjernog deficita je aktivirana u siječnju 2014., ali je od lipnja 2014. stavljena u mirovanje jer je Europska komisija utvrdila da Hrvatska poduzima odgovarajuće mjere u svrhu korigiranja proračunskih neravnoteža. Očekuje se smanjenje planiranog manjka s 5,7 % BDP-a u 2014, na 3,8% BDP-a u 2015. pa njegovo smanjenje na 3,6% u 2016. odnosno 2,3 % BDP-a u 2017.

Usvajanjem Nacionalnog programa reformi ostvaruje se dio obveza koji proizlaze iz sudjelovanja Republike Hrvatske u ciklusu Europskog semestra sukladno članku 121. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije C 83/1 od 30. ožujka 2010.) te članka 2.-a. točke 2. Uredbe (EU) br. 117/2011. Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011.

Sa željom da se osigura sveobuhvatan pristup gospodarskim reformama i konsolidaciji javnih financija Vlada RH je odredila tri glavna cilja i reformska prioriteta u Nacionalnom programu reformi 2015. To su:

- Povećanje održivosti duga opće države i jačanje upravljanja javnim financijama
- Rješavanje slabosti u upravljanju i povećanje učinkovitosti javnog sektora
- Promicanje rasta, vanjske konkurentnosti i ponovna uspostava ravnoteža u hrvatskom gospodarstvu.

U sklopu ovih glavnih ciljeva, ističe se deset specifičnih reformskih područja, u kojima će biti koncentrirani naponi u idućem kratkoročnom i srednjoročnom razdoblju te na koja je stavljen naglasak u ovom Nacionalnom programu reformi.

To su:

- Jačanje fiskalnog okvira i upravljanja javnim financijama
- Racionalizacija i poboljšanje kontrole nad rashodima
- Poboljšanje učinkovitosti mirovinskog sustava
- Smanjenje fiskalnih rizika zdravstvenog sustava
- Reforma sustava socijalnih naknada
- Poboljšanje funkcioniranja javne uprave
- Poboljšanje upravljanja javnim poduzećima
- Smanjenje administrativnog opterećenja i troškova poslovanja poduzeća
- Poboljšanje kvalitete novih zakona i
- O snaženi okvir za provedbu stečajnih postupaka.

U okviru prve reformske mjere „Jačanje fiskalnog okvira i upravljanja javnim financijama“ predložene su sljedeće mjere:

- Unapređenje fiskalne odgovornosti
- Unapređenje proračunskog okvira
- Jačanje kapaciteta Državnog ureda za reviziju i sankcioniranje nepostupanja po preporukama DUR-a

- Jačanje sustava unutarnjih financijskih kontrola
- Unapređenje sustava upravljanja javnim dugom
- Unapređenje okvira za izdavanje državnih jamstava i garancija te
- Unapređenje sustava obračuna i naplate komunalne naknade.

U Nacionalnom programu reformi u Prilogu 1. sažeto su dati glavni ciljevi i opis mjera u reformskim područjima.

U narednom srednjoročnom razdoblju unutarnja revizija na državnoj razini ima puno prostora za proaktivniji pristup u revidiranju procesa koji će imati fiskalni učinak i na prihodovnoj i na rashodovnoj strani, kako bi se ostvarili navedeni ciljevi.

Europski semestar je intenzivan proces ekonomskog dijaloga koji se ponavlja svake godine i iz kojeg mogu proizaći ozbiljne preporuke i zahtjevi za vođenje ekonomske i fiskalne politike u pojedinoj državi.

Objavljen je novi Međunarodni okvir profesionalnog djelovanja

Kako je i najavljeno, početkom srpnja 2015. objavljen je novi, redizajnirani Međunarodni okvir profesionalnog djelovanja (MOPD)/ International Professional Practices Framework (IPPF).

Ključna unapređenja IPPF-a uključuju:

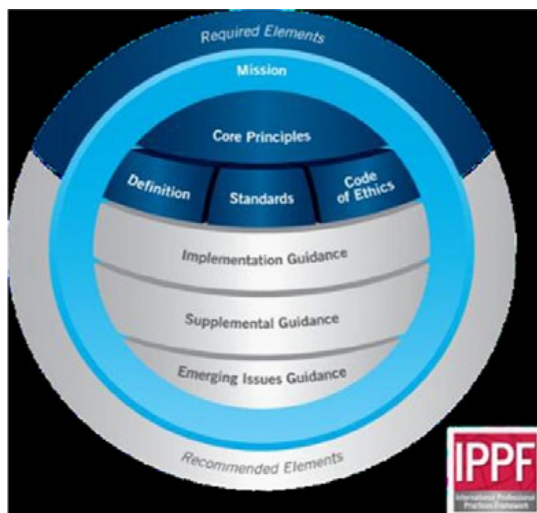
- Uvođenje Misije interne revizije
- Uvođenje Osnovnih principa profesionalnog djelovanja interne revizije
- Tranziciju Praktičnih vodiča u Implementacijske vodiče.

Na internetskim stranicama Instituta internih revizora, na slijedećem linku

<https://global.theiia.org/standards-guidance/Pages/New-IPPF.aspx>

možete saznati više o novom IPPF-u.

Također na stranicama Instituta možete pronaći više o implementacijskim vodičima koji pokrivaju Standarde 1000: Svrha, ovlasti i odgovornosti i 2110: Korporativno upravljanje te hrvatski prijevod Misije i Osnovnih principa profesionalnog djelovanja.

Da bi unutarnji revizori bili u toku sa neprekidno promjenjivim okruženjem, novi International Professional Practices Framework (IPPF) se mora razvijati kako bi efikasno odgovorio na potrebe profesije te mnoge izazove koji su pred njom - rastuće globalne rizike, promjenjiva očekivanja zainteresiranih strana, zakonodavne i ostale regulatorne zahtjeve za unapređenjem korporativnog upravljanja, upravljanja rizicima i internih kontrola.

Izveštaj 2015 Globalni puls unutarnje revizije - Prihvaćanje prilika u dinamičnom okruženju

Svake godine, The IIA's Audit Executive Center², uz sudjelovanje stručnjaka iz područja unutarnje revizije, procjenjuje smjer unutarnje revizije kroz istraživanje o praksi unutarnje revizije i temama od interesa za unutarnje revizore. Ove godine, u suradnji sa IIA Research Foundation uobičajena pitanja iz istraživanja Puls unutarnje revizije uključena su u globalno CBOK istraživanje za 2015.

Između više od 14,500 odgovora prikupljenih kroz CBOK (Globalno tijelo znanja unutarnje revizije) istraživanje, 3,344 glavnih revizora te 1,630 direktora ili viših menadžera dali su svoje mišljenje o stanju profesije unutarnje revizije.

Njihovi odgovori izvor su podataka za 2015 Global Pulse of Internal Audit: Embracing Opportunities in a Dynamic Environment. Kroz rekordan broj prikupljenih odgovora u cijelom svijetu, ovaj izvještaj daje uvid u izazove i mogućnosti s kojima se susreće unutarnja revizija u današnjem dinamičnom poslovnom okruženju.

² Audit Executive Center® je esencijalan resurs obuke voditelja interne revizije kako bi bili uspješniji. Informacije, proizvodi i usluge koje nudi centar omogućuju voditeljima revizije da lakše odgovore na jedinstvene izazove i rastuće rizike profesije. Za više informacija o centru posjetite www.theiia.org/cae.

Četiri najveće teme istražene u ovom izvještaju su :

- Rizici se nastavljaju brzo pojavljivati za organizacije. Godišnja procjena rizika više nije dovoljna. Voditelji revizije moraju brzo razumjeti rizike u nastajanju, učestalo revidirati svoje planove revizije kao odgovor na ove nove informacije i učinkovito komunicirati te promjene s ključnim dionicima.
- Rizik se ne može razmatrati skupno, već sa šireg aspekta. Unutarnja revizija ih mora isto tako razmatrati sa šireg spektra. To znači da unutarnja revizija treba usko surađivati s drugim funkcijama u definiranju rizika, procjeni i pružanju uvjerenja nad rizicima.
- Eksterno izvješćivanje za organizacije uključuje više od samog financijskog izvješćivanja. Korištenje održivosti i integriranog izvješćivanja je poraslo. Obje vrste izvješćivanje će imati koristi od stručnosti i uvida pruženog od strane unutarnje revizije. Voditelji revizije mogu iskoristiti ovu priliku kako bi osigurali veću vrijednost svojim organizacijama.
- Političkim pritiscima se može uspješno upravljati. Da bi se to uspjelo, voditelji revizije moraju optimizirati svoje linije izvješćivanja, razmotriti utjecaj svojih odabira na objektivnost pri obavljanju poslova unutarnje revizije, inzistirati da dobiju pristup svim informacijama koje su im potrebne i osigurati da je njihov rad visoke kvalitete kako bi se mogao nositi sa izazovima.

Cijeli Izvještaj 2015 Globalni puls unutarnje revizije - *Prihvatanje prilika u dinamičnom okruženju* možete preuzeti na hrvatskom jeziku na sljedećeg linku:

<https://global.theiia.org/knowledge/services/Pages/Global-Pulse-of-the-Profession-Study.aspx>

Najavljujemo

- Nacrt Priručnika za unutarnje revizore, ver. 5.0.

Završne napomene

Svoje radove, prijedloge ili komentare na Bilten možete poslati na adresu elektroničke pošte

zeljka.tufegdzc@mfn.hr.

KLASA: 131-01/15-01/24

URBROJ: 513-08-03-15-6

Zagreb, 10. srpnja 2015.